

Vegleiðing um avrikssáttmála og stjórasáttmála

Apríl í 2006

1. INNGANGUR TIL AVRIKS- OG STJÓRASÁTTMÁLA	1
2. VEGLEIÐING TIL AVRIKSSÁTTMÁLA	3
2.1 MISSÍÓN, VISJÓN OG STRATEGI	3
2.2 UPPGÁVUSTIGVELDISSKIPAN	3
2.3 TILMÆLI TIL MÁL OG AVRIKSKRØV	6
2.4 TILGONGD TIL AVRIKSSÁTTMÁLA	9
3. VEGLEIÐING TIL STJÓRASÁTTMÁLA	11
4. GERA AVRIKS- OG STJÓRASÁTTMÁLA	13
FYLGISKJAL 1: FORMUR TIL AVRIKSSÁTTMÁLA.....	14
FYLGISKJAL 2: FORMUR TIL STJÓRASÁTTMÁLA	17

1. Inngangur til avriks- og stjórásáttmála

Landsstýrið er seinastu árinu farið at nýta munadygga figgjarstýring. Grundarlag er tí fyri at taka nýggj stig fram ímóti miðvíst at stýra almenna virkseminum, so fyrisitingin verður munadyggari. Ætlanin er at seta í verk mál- og avriksstýring fyri tað almenna eftir nøkulunda somu meginreglum sum í hinum Norðurlondunum.

Einstaka stjórnarráðið skal saman við stovninum seta yvirskipað mál fyri tey ábyrgdarøki, sum stovnurin er settur at røkja. Yvirskipaðu málini kunnu verða greinað sundur í lutmál, sum áseta, hvørji úrslit skulu verða avrikað, fyri at yvirskipaða málið skal verða rokkið. Undir einum verður tað nevnt mál- og avriksstýring.

Amboð, sum verður brúkt í hesum sambandi, er avrikssáttmáli. Hann er skrivlig avtala millum stjórnarráð og stovn um, hvørji mál og úrslit skulu verða rokkin í einum figgjarári. Stjórásáttmáli er ískoyti til avrikssáttmála. Har er ásett, at stjórin skal hava ávísa lønarviðbót, alt eftir hvussu væl tað hilmast at rækka málunum.

Grundarlagið undir at seta í verk avriks- og stjórásáttmálar er § 5 í nýggju roknskaparkunngerðini, ið m.a. ásetur, at allir stovnar skulu seta mál og seta krøv til avrik innan fyri tøk tilfeingi og innan fyri yvirskipaðum málum, sum hægrí myndugleiki hevur sett.

Endamálið við mál- og avriksstýring er at fáa sum mest burtur úr landsins búskapartilfeingi og samstundis tryggja, at samsvar er millum politisku ætlanirnar og uppgáurnar, sum stovnurin skal loysa.

Fleiri grundgevingar tala fyri at brúka sáttmálastýring:

- Avrikssáttmálar skapa fyritleyktir fyri, at alment virksemi verður rikið munadygt. Millum leiðslu og starvsfólk gevur tað felags fatan av, hvussu málini og avrikini kunnu verða rokkin. Eisini birtir sáttmálin uppundir, at meiri áherðsla verður lögð á tær uppgávar, sum skulu verða loystar.
- Avrikssáttmálar eru ein fyritleykt fyri, at tað, sum raðfest verður, sæst, og at tað legnar seg eftir teimum ætlanum, sum stjórnarráðið hevur. Royndir vísa, at avrikssáttmálar eru gott amboð at samskipa og styrkja samskiptið millum stovn og stjórnarráð.
- Avrikssáttmálar eru gott amboð hjá stjóra á stovni at fáa til vega betri upplýsingar um, hvussu uppgáurnar verða loystar, og eftir tí meta um framleidni og munadyggsemi á stovninum.

Tá mál og avrikskrøv skulu verða sett, verður tað gjørt í samskipti millum stjórnarráð og stovn. Tað er so statt ikki stovnurin einsamallur, ella fyri mesta partin, sum ásetur, hvørji mál og avrikskrøv skulu verða í avriks- og stjórásáttmálanum.

Avriks- og stjórásáttmálar eru ikki sáttmálar í vanligum lögfrøðiligum samanhangi. Avrikssáttmálin broytir ikki ábyrgdina hjá landsstýrismanninum og tær vanligu fyriskipanarreglurnar millum stjórnarráð og stovn. Heldur ikki broytir stjórásáttmálin setanarviðurskiptini. Talan er heldur um sáttmálalík stýringsviðurskipti.

Endamálið við stjórásáttmála er, á sama hátt sum við avrikssáttmála, at avrikini hjá stovnum verða sett meiri í miðdepilin. Hetta sáttmálasnið gevur eisini betri samsvar millum rokkin mál og avrik og partar av stjóralønini.

At fyrisitingarligar mannagongdir verða broyttar, merkir ofta stakmeirkostnað. Tað er eisini galdandi fyri avriks- og stjórásáttmálar. Serliga fyrstu ferð, sáttmálar verða gjørdir, má væntast, at nógv orka og tíð fer til arbeiðið.

Á sama hátt sum figgjarlógin er alment atkomulig, verður mælt til, at avriks- og stjórásáttmálar og ársfrágreiðingar, har gjørt er upp, hvussu hilmast hevur við settum málum og avrikskrøvum, verða alment atkomulig. Mælt verður til t.d. at leggja tær á heimasíðuni hjá stjórnarráði og stovni.

Í hesi vegleiðing verður viðgjørt, hvussu stjórnarráð og stovnar kunnu gera avriks- og stjórásáttmálar. Komið verður við tilmælum um ymisk viðurskifti, ið stjórnarráð og stovnar eiga at taka støðu til, áðrenn farið verður undir at gera avriks- og stjórásáttmála. Viðgjørt verður eisini, hvussu tilgongdin hjá stovni til sáttmála kann verða, umframt tíðarætlan og arbeiðshátt millum stjórnarráð og stovn. Í fylgiskjali 1 og 2 eru formar til ávikavist avrikssáttmála og stjórásáttmála.

Meginhugtøk

Mál merkir tað, sum vit skulu røkka. Mál kunnu verða vend úteftir og snúgva seg tá um tænar, veitingar og framleiðslur til borgarar/brúkarar. Dømi kann vera, at brúkaranøgðsemi á stovni X skal verða 10% betri í 2007 enn í 2006. Mál kunnu eisini verða vend inneftir og snúgva seg tá um, hvussu stovnurin loysir uppgávnar innanhysis. Dømi kann vera, at innan 2007 skulu xx starvsfólk hava staðið teldukoyrikort.

Eitt avrikskrav er eyðkenni fyri, hvat ein stovnur skal røkka innan ásetta tíðarfreist og borið saman við sett mál. Tað kunnu verða fleiri avrik, sum skulu verða rokkin, áðrenn málið er endaliga rokkið, t.e. eitt mál kann verða lagað sundur í fleiri avrik. Brúka vit dømi um, at málið er 10% meiri nøgdsemi, kunnu avrikini vera, at borgarar, sum vilja hava tænar, skulu hava hana innan 4 arbeiðs dagar, og ikki fleiri enn 2% av borgarum klaga um tænar o.s.fr.

2. Vegleiðing til avrikssáttmála

Skal tilgongdin til avrikssáttmálar vera skipað, er ymist fyrireikingararbeiði, sum stjórnarráð og serliga stovnar eiga at gera, áðrenn sjálvur sáttmálin verður gjørdur. Fyrst av øllum eiga stovnar at gera eina missión, visjón og strategi fyri virksemi sínum. Í tí arbeiðinum kann tað vera skilagott at flokka uppgáurnar í eina uppgávustigveldisskipan (uppgávuhierarki), ið kann vera ein góð hjálp til at seta "røtt" mál og avrikskrøv.

Niðanfyri verður greitt gjøllari frá hesum undir yvirskriftum:

1. Missión, visjón og strategi
2. Uppgávustigveldisskipan
3. Tilmæli til mál og avrikskrøv
4. Tilgongd til avrikssáttmálar

2.1 Missión, visjón og strategi

Missión og visjón eru vanliga stutturorðaðar. Ein missión er ein yvirskipað orðing, sum ásetur tilverugrundarlagið hjá stovninum. Ein visjón ásetur meira ítøkiliga, hvat stovnurin skal gera fyri at rækka missiónina. Við øðrum orðum kann eisini verða sagt, at missiónin setur spurningin "hví eru vit her?", og visjónin setur spurningin "hvagar skulu vit fara í framtíðini?".

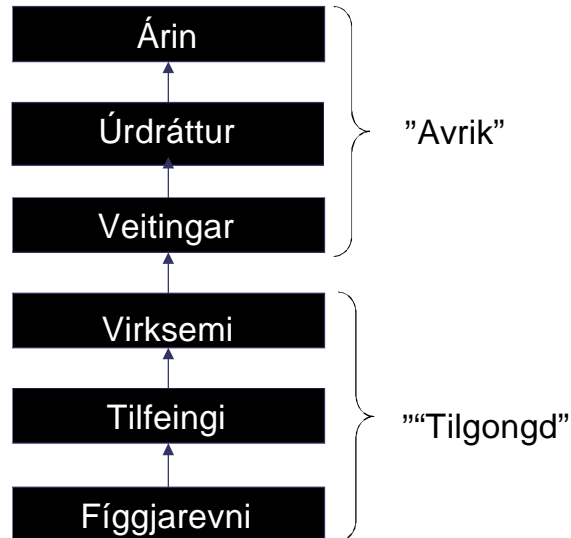
Missiónin er hægsta stigið í uppgávustigveldisskipanini (sí gjøllari niðanfyri), og er ein áseting av teimum yvirskipaðu málum, sum stovnurin ætlar sær at rækka. Missión og visjón eru amboð at greina og raðfesta uppgáurnar hjá stovninum.

Fyri skipað at seta mál og avrikskrøv, er strategisk ætlan fyri stovnin fyri næsta og komandi árin stór hjálp. Tíðarkarmurin fyri strategisku ætlanina má verða lagaður til virksemi stovnsins og settur út frá teimum karmum, sum stjórnarráðið hevur sett.

Í avrikssáttmálanum eiga missiónin og visjónin at verða endurgivin. Somuleiðis eiga týðningarmestu strategisku miðdepilssøkini at verða lýst og raðfest. Tað ger greiðari, hvussu stovnurin raðfestir uppgáurnar, og hvussu mál og avrikskrøv verða sett samanborið við uppgáurnar.

2.2 Uppgávustigveldisskipan

Uppgávustigveldisskipanin er eitt amboð í mál- og avriksstýring. Endamálið við uppgávustigveldisskipanini er at vísa, hvussu uppgáurnar hjá stovni eru settar saman, og hvat skal til, fyri at tær kunnu vera so framleidnar og munadyggar sum til ber. Niðanfyri er víst, hvussu uppgávustigveldisskipanin er skipað.

Tá ið mál verða sett, eiga tey at vera so ovarlaga í stigveldisskipanini sum til ber, helst á árinar- ella úrdráttarstigi (produktniveau). Tað er vanligari, at avrikskrøv eru á veitingar- ella virksemissstigi.

Niðanfyri er greitt frá samanhinginum í uppgávustigveldisskipanini, og tað er eisini lýst við einum dømi.

Fíggjarevni er tann peningur, sum stovnurin hevur at ráða yvir, t.d. játtan á fíggjarlógini, avgjöld ella aðrar inntøkur. Peningurin verður brúktur at gjalda tilfeingið fyri.

Tilfeingi er sum meginregla øll starvsfólk á stovninum, undirveitarar, bygningar, útgerð og annað, viðurskifti, ið eru neyðugt at fremja virkseimið.

Virksemi er framleiðslutilgongdin á stovninum. Tað er á virksemissstigi, at uppgávnar verða framdar. Uppgávnar kunnu vera ráðlegging, saksviðgerð og journalisering. Virksemi kunnu verða flokkað eftir innihaldi, alt eftir hvørjar veitingar tey stuðla undir.

Veitingar eru t.d. útgjaldingar til ávísan stuðul ella avgerðir í einum máli. Veitingar kunnu so aftur verða flokkaðar í úrdráttir.

Úrdráttur er tað, sum stovnurin letur borgaranum ella brúkararanum, t.d. fólkapensjón ella bileftirlit. Tað er á úrdráttarstigi, at tað, sum stovnurin ger, er sjónligast. Tað er eisini á úrdráttarstigi, at best kann vera mett um framleidni og avrik hjá stovnunum. Tí verður mælt til, at málini í avrikssáttmálanum verða sett eftir úrdráttunum.

Endamálið við úrtøkuni er árinini, tey hava á borgaran ella samfelagið. Tað kunnu verða nógv ymisk viðurskifti, ið kunnu ávirka árinini, og tí er hetta økið ofta trupult at máta. Dømi um árin kunnu vera rættartrygd fyri borgaran ella burðardygg fiskivinna.

Alt eftir, hvussu uppgávustigveldisskipanin á stovnum er bygd upp, eru ofta fleiri møguleikar, hvussu uppgávnar kunnu verða flokkaðar og greinaðar. Eingin

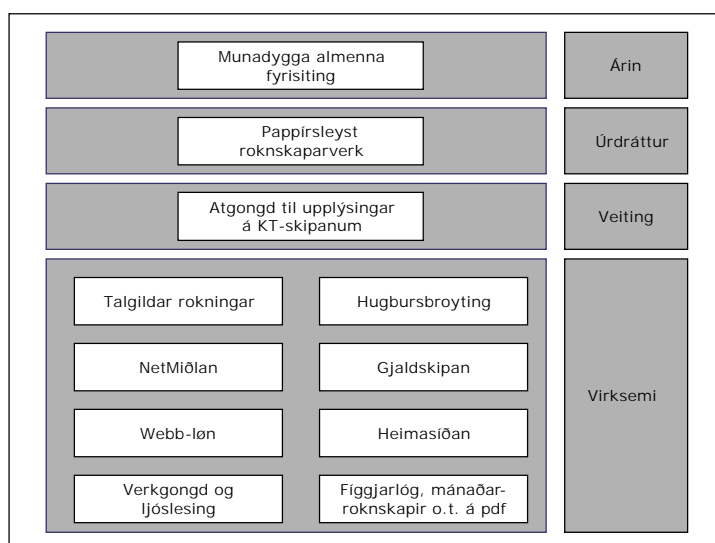
objektivur rættur máti er. Neyðugt er at greina uppgávarnar¹, sum stovninum skal loysa.

Uppgávustigveldisskipanina kann stovnurin fram um alt grunda á tað tilfari, sum longu er á stovninum. Dømi kunnu vera:

- Høvuðsendamálini fyri stovnin, sum eru í viðmerkingunum í fígjarlógini
- Endamál og uppgávur, sum eru ásettar í lóg ella øðrum reglum
- Strategiir ella ætlanir fyri stovnin, um tær eru
- Arbeiðslýsingar fyri deildir ella starvsfólk á stovninum

Arbeiðið at gera eina uppgávustigveldisskipan er gott grundarlag at gera avrikssáttmálar, og at fáa sett tey “røttu” málini og avrikskrøvini. Eisini kann uppgávustigveldisskipanin verða brúkt, tá ið missión, visjón og strategi skulu verða gjørdar fyri stovnin.

Niðanfryi er víst eitt dømi um uppgávustigveldisskipan hjá gjaldstovuni.

Ein av úrdráttunum hjá Føroya Gjaldstovu er “pappirsleyst roknskaparverk” fyri allar landsins stovnar, ið eru knýttir at Búskaparskipan landsins. Endamálið við tí er at fáa eina munadygga almenna fyrisiting. Skal gjaldstovan seta mál fyri hægsta stigið í uppgávustigveldisskipanini, skuldu mál verið sett fyri “munadyggari almennari fyrisiting”. Men hetta hevur Gjaldstovan ikki gjørt, og orsakin er fleiri.

Í fyrsta lagi er tað trupult at skilmarka, hvat liggur í “munadyggari almennari fyrisiting”. Tað kunnu vera rættiliga nógv viðurskifti, sum gera seg galdandi. Men eitt av teimum, og tað, sum ofta hevur áhuga, er, at landið sparir pening. Trupulleikin er í hesum føri at rokna, hvussu nógv pening landið sparir við einum pappirsleysum roknskaparverki. Tað er eisini eitt valaverk at royna at rokna hetta út. Ætlanin við “pappirsleysa roknskaparverkinum” er ikki bara at spara beinleiðis pening, men eisini at tilfeingið hjá almennum stovnum er tókt at loysa aðrar uppgávur. Tað er tengt at, hvussu nógv og hvussu stovnurin brúkar “pappirsleysa roknskaparverkið”. Tað hevur gjaldstovan onga ávirkan á. Tá ið mál

¹ Hugtakið “uppgávur” verður í hesi vegleiðing brúkt sum savningarhugtak fyri virksom, veitingar og úrdrátt.

verða sett, er umráðandi, at stovnurin, sum setur sær málini, eisini kann ávirka, at málini verða rokkin. Tað kann gjaldstovan ikki í hesum førinum, og tí verður ikki sett mál á "árinar" stiginum.

Í seinna lagi kann gjaldstovan ávirka, hvussu nógv pappírsleyst tilfar á roknskaparøkinum er tøkt. Tí verður sett sum mál á úrdráttarstiginum, at 95% av øllum roknskaparverkinum skulu vera pappírsleys innan 2007. Tað merkir, at almennir stovnar mugu fáa upplýsingar í KT-skipanum, ið fyrr vóru á pappíri, og tað má gjaldstovan geva teimum. Á hesum stigi verða tó ikki sett mál ella avrikskrøv, tí økið er ikki avgerandi í hesum sambandinum.

Á virksemsstigi eru fleiri verkætlanir, sum settar mugu verða í verk fyri at fortreytirnar eru at fáa "pappírsleysa roknskaparverkið". Nakað av virkseminum er gjørtd, og farið verður undir annað. Fyri at røkka málinum um "pappírsleysa roknskaparverkið", skal gjaldstovan seta sær nøkur avrikskrøv, sum stuðla upp undir málið. Dømi um avrikskrøv eru at fáa talgildar rokningar, gera útboðstilfar til NetMiðlu og seta í verk web-løn.

Ætlanin við hesum døminum er at vísa, at uppgávustigveldisskipanin kann verða brúkt til at greina uppgávnar og á ein skipaðan hátt síggja, hvat málið er, hví júst hetta verður brúkt sum mál, og hvørji avrikini eru, ið stuðla upp undir málið.

2.3 Tilmæli til mál og avrikskrøv

Tá ið mál og avrikskrøv verða sett, eru ymisk viðurskifti, ið stjórnarráð og stovnar eiga at hava í huga. Niðanfyri eru sjev tilmæli, ið støða eigur at verða tikin til, áðrenn farið verður undir at gera avrikssáttmála.

1. Avrikssáttmálar eiga, alt tað ber til, at fata um allar høvuðsuppgávnar hjá stovninum.
2. Mál- og avriksstýring eiga at vera festar í missiónina og visjónina hjá stovninum, soleiðis at samsvar er millum avrikssáttmálan og framtíðarætlanina.
3. Málini skulu helst verða sett eftir uppgávum, ið eru á úrdráttar- ella árinarstiginum. Málini skulu vanliga ikki vera fleiri enn fimm í tali.
4. Teir stovnar, ið hava nógv samskifti við borgarar, fyrirkur o.o., eiga alt tað ber til, at seta mál, sum eru vend móti brúkararum.
5. Tað skal kunna verða mett, um málini eru rokkin ella ikki. Helst skal bera til at máta nøgdir, men mett kann eisini verða, um tað er álítandi.
6. Sum frá líður, eigur tað at bera til at býta kostnaðin á tænaasturnar o.t., ið eru við í avrikssáttmálanum.
7. Er neyðugt hjá fleiri stovnum at samstarva fyri at røkka einum máli, eigur málið at vera við í avrikssáttmálanum hjá øllum teimum stovnum, sum tað fatar um. Gongur málið tvørtur um mørk hjá stjórnarráðunum, eiga tey at samskipa hetta arbeiðið.

Niðanfyri verða hesi tilmælini betur útgreinað.

2.3.1. Allar høvuðsuppgávnar hjá stovnum skulu vera við

Fyrsta tilmæli er, at málini samanløgð skulu, alt tað ber til, fata um allar høvuðsuppgávnar hjá stovninum. Tá ið uppgávnar skulu verða skipaðar, kann uppgávustigveldisskipanin omanfyri verða brúkt sum amboð.

Sjaldan ber til at hava allar uppgávur við í einum sáttmála. Avbjóðingin er at velja og raðfesta tær týðningarmestu uppgávnar. Eru ov nógv mál og krøv til avrik við í avrikssáttmálanum, er vandi fyri, at stovnurin ikki savnar seg um tað, sum er týðningarmikið. Tí er tað umráðandi, at stovnurin raðfestir uppgávnar rætt og tekur tær "røttu" við í avrikssáttmálanum.

Mál eru vanliga um viðurskifti, sum yvirskipað seta strategisku kósina hjá stovninum. Avrikskrøv eru harafturímót um meiri ítøkilig viðurskifti, sum stovnur skal avrika. Ofta skulu fleiri avrik til fyri at rækka einum máli. Áðrenn eitt mál er endaliga rokkið, kunnu ganga fleiri ár. Tilmælið, at málini samanløgð skulu fata um alt virksemi, er bara galdandi fyri strategisku málini og ikki fyri avrikskrøvini.

2.3.2. Strategiska legan

Annað tilmæli er, at mál og avrikskrøv skulu verða fest í missiónina og visjónina, soleiðis at samsvar er millum avrikssáttmálan og framtíðarætlanina fyri stovnin.

Harafturat verður mælt til, at mett verður um strategiska týðningin, sum hvørt einstakt mál hevur. Vanliga er tað so, at innan ávísa tíð hava summar uppgávur størri strategiskan týðning enn aðrar, men kortini skulu allar uppgávur verða røktar, sjálvt um tær ikki allar eru líka átrokandi. Til dømis kann ein stovnur hava eina tíðaravmarkaða uppgávu, ið tekur nógva orku og tíð at loysa, men sum neyðugt er at leggja dent á at fáa loyst, fyri at vaksa framleidni og munadyggsemi. Samstundis skal stovnurin røkja dagligu uppgávnar t.d. vegleiða borgaran, viðgera sakir og seta í verk ymsar leiðbeiningar.

Boðskapurin er, at tað er umráðandi hjá stovninum at loysa allar uppgávnar, men samstundis er tað, í einum ávísam tíðarskeiði, meiri týðandi at loysa summar uppgávur enn summar.

2.3.3. Høgt stig í uppgávustigveldisskipanini

Triðja tilmæli er, at tá ið málini verða sett, skulu tey helst verða sett eftir uppgávum, ið eru á úrdráttar- ella árinarstiginum í uppgávustigveldisskipanini, sí eisini omanfyri undir broti 2.2.

Endamálið at seta uppgávnar í eina uppgávustigveldisskipan er at hjálpa at gera av, hvat er eitt mál, og hvat er eitt avrikskrav. Eisini skal uppgávustigveldisskipanin vera ein hjálp til at seta mál, ið eru framsøkin. Tað er sera umráðandi at skilja millum mál og avrik. Verður hetta ikki gjørt, kann lættliga bland koma í, um hvat er mál, og hvat er avrik. Úrslitið kann verða, at sáttmálin verður ein vavgreytur av, hvat er mál og hvat er avrik, og trupult kann verða at savna seg um týðningarmestu málini.

Málini skulu vanliga ikki vera fleiri enn fimm í tali. Tað verður so statt mælt til at seta nøkur fá mál, men tað kunnu við fyrimuni verða sett fleiri avrikskrøv til hvørt málið. Soleiðis ber eisini til at gera fleiri mátingar. Sum longu nevnt, eru vanliga fleiri avrikskrøv, sum samanløgð mugu verða rokkin fyri at rækka einum máli.

2.3.4 Uttanhýsis- og innanhýsis vend mál

Fjórða tilmæli er, at stovnar, alt tað ber til, seta mál, ið eru uttanhýsis vend. At mál eru uttanhýsis vend merkir, at avrikini, ið skulu verða rokkin, viðvíkja øðrum

enn stovninum. Tað kunnu vera borgarar, fyrirkur, brúkarar, kommunur og aðrir almennir stovnar.

At mál eru innanhýsis vend merkir, at málið viðvíkur innanhýsis viðurskiftum um, hvussu uppgávnar verða loystar, t.d. hvussu arbeiðið verður lagt til rættis, hvussu starvsfólkatilfeingið verður brúkt, hvussu bygnaðurin er á stovninum, og hvussu starvsfólkamenningin er.

Uttanhýsis vend mál eru vanligar ovarlaga í uppgávustigveldisskipanini (árinar-, úrdráttar- og møguliga veitingarstiginum), men innanhýsis vend mál eru vanligar niðarlaga í uppgávustigveldisskipanini (virksemis-, tilfeingis- og fíggjarevnisstiginum).

Fyri flestu uppgávur er lætt at gera av, um tær eru uttanhýsis ella innanhýsis vendar. Tó bera summar uppgávur brá av, at tær eru bæði uttanhýsis og innanhýsis vendar. Serliga er tað galdandi fyri menningarátøk, ið viðvíkja brúkarum, ið eru ikki á stovninum. Sum dømi kunnu verða nevnd at talgilda eina viðgerð og sjálvavgreiðsla um alnótina.

Hvussu nógv málini skulu verða uttanhýsis ella innanhýsis vend, má sjálvsagt verða grundað á tær uppgávur, stovnurin skal loysa. Tað er mest natúrligt, at stovnar, ið hava nógv við borgaran o.o. at gera, eisini tillaga málini soleiðis, at tey verða uttanhýsis vend.

2.3.5. Mátingar

Fimta tilmæli er, at tað helst skal bera til at máta málini og avrikini við at máta nøgdir, t.d. tíð, eindir, ella um verkætlanin er liðug ella ikki. Tað merkir, at stovnar, ið hava avrikssáttmálar, skulu máta avrik, sum fyrr ikki eru mátað. Hetta ber í fleiri førum í sær, at stovnar mugu gera tillagingar í KT-skipanum og mannagongdum.

Tó má verða ásannað, at til ber ikki at máta øll mál og avrik í nøgdum. Tey kunnu kortini vera við í avrikssáttmálanum, men kravið er, at stovnurin kann sanna, hvussu hesi mál og avrik verða mett álitandi, og at tað stendur greitt í avrikssáttmálanum, hvussu metingin verður gjørd. Til dømis kann ein stovnur fara undir eina stóra KT-verkætlan, sum varir fleiri ár. Tá ber til at seta varðar á vegnum og greiða frá, hvussu metingin, við hvønn varðan, verður gjørd.

Ein annar spurningur í hesum sambandi er, hvussu ofta ein stovnur skal geva stjórnarráði frágreiðingar um rokkin mál og avrik. Í flestum førum er tað hóskandi at greiða frá tvær ferðir árliga. Eina støðufrágreiðing eftir fyrra hálvár og eina meiri gjølliga frágreiðing eftir árslok.

2.3.6. Kostnaðarbýti

Sætta tilmæli er, at sum frá líður, skal bera til at býta kostnaðin á úrdráttirnar, veitingarnar o.t., ið stovnurin skal veita. Tilmælið merkir, at fíggjarstýringin í framtíðini er so mikið liðilig, at til ber at býta kostnaðin á avrikini. Hetta kann t.d. verða gjørt við at broyta útreiðslugrundaðu skrásetingarnar, sum nú eru, til kostnaðargrundaðar skrásetingar. Mælt verður til, at í fyrstu atløgu verður tað gjørt fyri stovnar, har kostnaðargrundaða skrásetingin hevur mestan strategiskan týðning, og sum fáa mest gagn av hesi umlegging.

Kostnaðarbýti:

Kostnaðarbýtið merkir, at stovnur skal byta allan kostnaðin á virksemi, veitingar og úrdráttir.

Kostnaðarbýtið hevur serliga týðning fyri stovnar, ið hava framleiðslu, sum gevur inntøku ella inntøkur frá øðrum virksemi, og sum skulu vita, hvussu stórum partur av útreiðslunum stava frá at gera úrdráttirnar, sum geva inntøku.

Flestu stovnar hava, sum er, ein kostnað, t.d. at brúka bygningar, at halda teir og starvsfólkakostnað, sum verður ikki býttur á virksemi ella veitingar. Ætlanin við kostnaðarbýtinum er, at felagskostnaður, eisini avskrivningar, skulu verða býtt á virksemi og veitingar, ið stovnurin framleiðir.

Endamálið við at byta bæði beinleiðis og óbeinleiðis kostnað er eisini at bota um gjøgnumskygni, og við tí fáa til vega betri grundarlag til politiskar raðfestingar. Í øðrum lagi hevur kostnaðarbýtið við sær betri grundarlag til innanhýsis fíggarstýring á stovnum. Kostnaðarbýtið ger tað sjónligari, hvat tilfeingið verður brúkt til. Stjórar fara so statt at hava betri fortreytir at meta um, um tilfeingið verður brúkt á ein framleidnan og munadyggan hátt.

2.3.7. Samstarv millum stovnar

Sjeynda tilmæli er, at stovnar samstarva, er tað skilagott fyri at loysa uppgávuna munadygt. Uppgávustigveldisskipanin kann vera eitt amboð til tess. Hugt eigur at verða at, hvørjar uppgávur skulu verða loystar, heldur enn hvør stovnur skal loysa uppgávurnar.

Gongur málið tvørtur um mørk millum stjórnarráð, hava tey serliga góðar fyritleytingar at siggja, um til ber, at stovnar samstarva um tey. Stjórnarráðini eru sum meginregla partar í øllum avrikssáttmálum, og hava tí møguleika at gera neyðuga yvirlitið yvir, hvørjar uppgávur best verða loystar í samstarvi.

Verða sett felags mál stovnanna millum, eiga málini sjálvsagt at vera við í avrikssáttmálum hjá teimum stovnum, sum tey fata um.

2.4 Tilgongd til avrikssáttmála

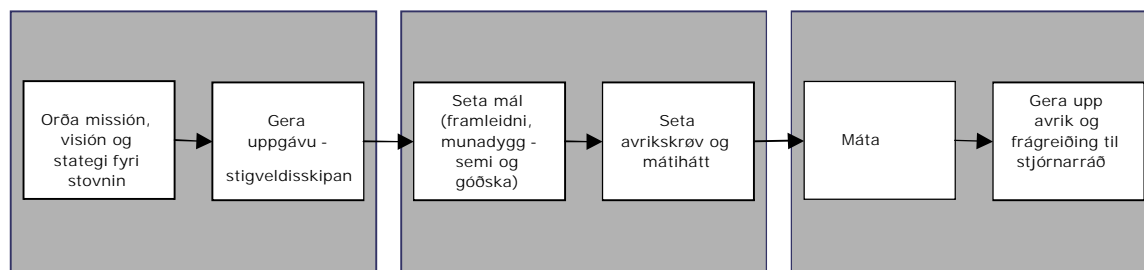
Hesin parturin snýr seg um, hvussu arbeiðið við avrikssáttmálum kann verða lagt til rættis. Endamálið er at geva íblástur til, hvussu stjórnarráð og stovnar í verki kunnu gera avrikssáttmála.

Mælt verður til, at stovnar fara soleiðis til verka:

- Orða yvirskipaða missión, visjón og gera eina strategiska ætlan
- Flokka uppgávurnar í uppgávustigveldisskipan
- Orða mál og avrikskrøv
- Mátta regluliga

Í nøkrum førum er tað neyðugt at arbeiða stigvíst, at rækka málunum, ið eru viðgjørd í hesari vegleiðingini.

Stigini fyri at seta í verk avriksstýring verða ymisk frá stovni til stovn. Kassarnir niðanfyri eru tí bara ætlaðir sum dømi um tilgongdina til avrikssáttmála.

Fyrst er ein innleiðandi tilgongd, har stovnurin í fyrsta stigi orðar eina yvirskipaða missión, visjón og ger eina strategiska ætlan. Uppgáurnar eiga eisini at verða flokkaðar í uppgávustigveldisskipanini. Hvat verður gjørt fyrst, hevur ikki so nógv at siga. Verður hildið, at uppgávustigveldisskipanin lættir um at gera missión, visjón og strategi fyri stovnin, er at gera tað fyrst. Mest umráðandi er, at samsvar er millum missión, visjón, strategi og uppgávustigveldisskipan.

Annað stigið er at seta mál samsvarandi uppgávustigveldisskipanini. Helst skal tað verða gjørt viðvíkjandi uppgávum á úrdráttarstiginum, sum eru framsøknar. Eftir hetta kunnu avrikskrøvini, ið stuðla málinum, verða sett upp, og samstundis má greiði verða fingin á, hvussu avrikini verða mátað, ella hvussu metingar skulu verða gjørdar. Eisini skal tíðarætlan verða gjørd fyri, nær avrikini skulu verða avrikað.

Triðja stigið er eftir tað, at sáttmálin er gjørdur við stjórnarráðið. Sjálvsagt er ein partur av stýringini at máta avrikini regluliga og annars at gera frágreiðingar til stjórnarráðið, soleiðis sum tað er avtalað í sáttmálanum.

Niðanfryri er ein onnur útgreining, hvussu farið kann verða fram stig fyri stig.

	Stig 1	Stig 2	Stig 3
Orða missión, visjón og gera strategiska ætlan	Seta í verk tilgongd	Fyrsta orðing viðvíkjandi missión, visjón og strategi	Dagføra missión, visjón og strategiina samsvarandi uppgávu-stigveldisskipanini
Uppgávustigveldisskipan	Fáa yvirlit yvir allar uppgáurnar og flokka tær	Fyrsta flokking viðvíkjandi teimum týðningarmestu uppgávuunum	Byta allar uppgáurnar endaliga
Seta mál og avrikskrøv	Gera eina ætlan fyri mál og avrikskrøv fyri uppgáurnar	Orða fá mál og avrikskrøv fyri úrvaldar úrdráttir (t.d. framleidni og dygd)	Áseta fleiri mál og avrikskrøv fyri øll produktini (framleidni, munadyggsemi, dygd)
Máta	Yvirlit yvir hvørji dáta, sum skulu verða brúkt til mátingar, eru atkomulig og hvørji ikki eru	Gera fáar mátingar viðvíkjandi teimum týðningarmestu tænastrunum	Regluliga máta allar tænastru

Birt verður upp undir, at arbeiðið við avrikssáttmálum kann fara fram í stigum. Í fyrsta avrikssáttmálanum mugu í minsta lagi stig 1 og 2 verða avgreidd.

Tað er týðningarmikið at fara undir arbeiðið, heldur enn at royna at gera ein fullfíggaðan avrikssáttmála fyrstu ferð. Verður roynt at fáa allar úrdráttir, veitingar og virkseimi við fyrstu ferð, er tað fyri fleiri stovnar ein ovurhondsstór uppgáva, ið krevur alt ov nógv orku og tíð. Tí verður heldur mælt til at byrja á einum hóskandi stigi, og so heldur byggja meiri á avrikssáttmálarnar, sum frá líður, og so hvørt sum stovnurin fær fleiri royndir við avrikssáttmálum.

Alt eftir hvør stovnurin er, og hvussu nógvur úrdráttir o.t. hann hevur, kann verða roknað við, at tað varir 2-3 ár, áðrenn stig 3 virkar til fulnar.

Fylgiskjal 1 er uppskot um form fyri avrikssáttmála.

3. Vegleiðing til stjórasáttmála

Stjórasáttmáli er skriflig avtala, sum verður gjørd millum stjórnarráð og stjóran á stovni. Stjórasáttmálin er fylgiskjal til avrikssáttmálan. Sambært § 5, stk. 4 í roknskaparkunngerðini skulu stjórasáttmálar verða lagdir fyri Figgjarmálaráðið at góðkenna.

Høvuðsendamálið við stjórasáttmála er, at halda stjórum til at røkka mál og avrikskrøv, ið sett eru í avrikssáttmálanum. Stjórasáttmálar eiga at verða gjørdir eftir tað, at avrikssáttmálin er gjørdur, tí øll mál og avrikskrøv, sum eru í avrikssáttmálanum, skulu eisini vera í stjórasáttmálanum.

Treytirnar fyri avrikslønini eiga at vera greiðar í stjórasáttmálanum. Í sáttmálanum skulu t.d. standa upplýsingar um sáttmálatíðina, hægsta mark fyri avriksløn, mál/avrik skulu verða ásett, og hvussu tey skulu verða mátað, ella hvussu mett verður um tey, umframt hvussu tey verða vígað.

Broystast fortreytirnar munandi, og hefur stjórin ikki ávirkan á fortreytirnar, kann í sáttmálanum standa, at samráðst kann verða um hann av nýggjum. Somuleiðis eigur at standa, hvussu farið verður fram, fer stjórin úr starvi í sáttmálatíðini.

Tá ið stjórasáttmálar verða gjørdir, skal verða avtalað, hvør avrikslønin kann verða í prosentum. Hægsta avrikslønin er sett til 25% av lønini, lønarískoyti roknað uppí, men hon kann eisini vera lægri. Avrikslønin má verða sett eftir framsøkninum í avrikssáttmálanum. Fyri at fáa útgoldið hægst avtalaða prosentíð í avriksløn, skal stovnurin røkka málunum 100%. Eru tey ikki rokkin 100%, fær stjórin part av avrikslønini útgoldna. Er t.d. avtalað, at stjórin kann fáa 15% ískoyti, og stovnurin hefur rokkið málini og avrikini 50%, fær stjórin 7,5% í lønarískoyti.

Fyri at kunna rokna avrikslønina hjá stjóranum, skulu málini kunna verða vígað eftir, um tey eru rokkin ella ikki.

Til hvørt mál eigur at verða ásett, hvussu nógv málið skal verða vígað. At máta ella meta um, um málið er rokkið, er grundarlagið undir at rokna avrikslønina. Er t.d. eitt mál vígað 10%, og málið er rokkið 90%, kann málið telja 9% í útrokningini av allari avrikslønini.

Mál kunnu eisini verða sett upp soleiðis, at annaðhvørt eru tey rokkin, ella eru tey ikki rokkin, t.e. annaðhvørt 0% ella 100%.

Eisini ber til at seta talstrekki fyri, hvussu málini eru rokkin, t.d. 0%, 25%, 50%, 75% ella 100%.

Hvussu stór avrikslønin er, ásetir aðalstjórin í stjórnarráðnum eftir samrøður við stjóran á stovninum. Hvussu nógv tey einstøku málini og avrikini skulu víga, og hvussu tey verða gjørd upp, má aðalstjórin subjektivt gera av. Í metingini eigur dentur at verða lagdur á tann strategiska týdningin, ið málini og avrikskrøvini hava. Tað má vera eitt skilagott samsvar millum framsøknið í avrikssáttmálanum, hvussu málini víga og hvussu stór avrikslønin er.

Tá ið sáttmálaskeiðið er runnið, verður gjørt upp, hvussu hilnast hefur við settum málum og avrikskrøvum.

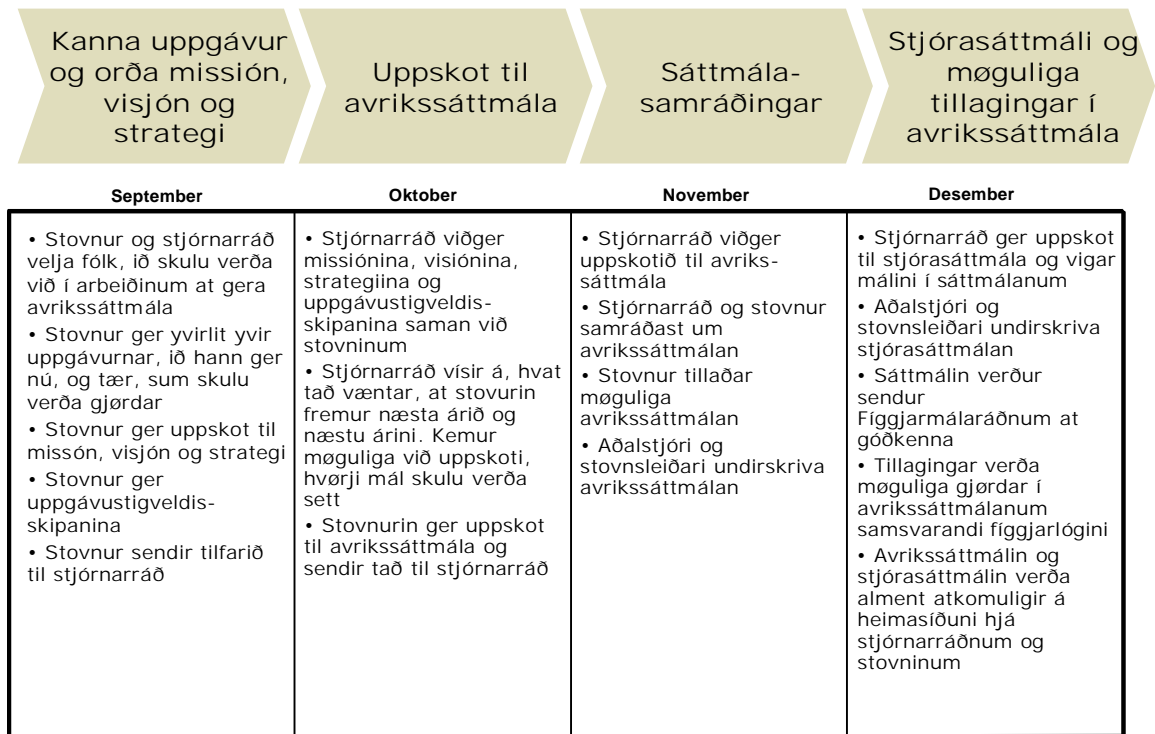
Fyrst verður hvørt avrikskrav gjørt upp ella mett. Seinra stigið er at gera eina avriksmeting samanborið við vigingina, ið er avtalað í stjórasáttmálanum, fyri at koma til talvirðið viðvíkjandi avrikinum.

Avriksløn til stjórar verður latin árliga. Eftirløn verður ikki goldin av avrikslønini. Avriksløn er eitt ískoyti til lønina hjá stjóranum og broytir ikki setanarviðurskiftini annars.

Fylgiskjal 2 er uppskot um form til stjórasáttmála.

4. Gera avriks- og stjórasáttmála

Niðanfyri er eitt uppskot um tíðarætlan og framferðarhátt at gera avriks- og stjórasáttmála.

Byrjanarstigið fyri tíðarætlanina er, at fyrireikingar, samráðingar og semja um avrikssáttmála verða gjørd í so mikið góðari tíð, at til ber hjá stovninum, saman við øðrum uppgávum hjá stovninum, at ráðleggja um mál og avrikskrøv í sáttmálanum, áðrenn sáttmálin kemur í gildi.

Verður avrikssáttmálin undirskrivaður eftir lestinum omanfyri, er tað sjálvsagt ávís óvissa um, hvussu játtanin til stovnin verður samanborið við figgjarlógaruppskotið. Eru stór frávik í figgjarlógini, samanborið við hvat væntast kundi í samráðinginum, og ávirkar tað avrikssáttmálan, er sjálvsagt neyðugt at tillaga avrikssáttmálan.

Avrikssáttmálar skulu helst ikki vera ov langir. Vegleiðandi eiga teir ikki at vera longri enn tíggju síður.

Fylgiskjal 1 og 2 eru um avrikssáttmálar og stjórasáttmálar.

Tað, sum stendur í klombrum [...] í fylgiskjølunum, skal stovnurin sum minstakrav fylla út. Tað sum stendur í skákskrift, er vegleiðandi fyri tí, sum skal standa í ymsu teigunum og eigur at verða strikað úr avrikssáttmálanum.

Fylgiskjal 1: Formur til avrikssáttmála

1. Inngangur

Hesin avrikssáttmáli er millum [stjórnarráð] og [stovn]. Í sáttmálanum er dentur lagdur á uttanhýsis vend mál.

[Lýs stovnin í stuttum]

Í talvuna niðanfyri verður greitt í stuttum frá missiðni, visjónini og strategisku fokusøkjunum. Í niðaru talvuni verða úrdráttirnir raðfestir, og tey mál, ið eru sett samsvarandi teimum. Endamálið er at gera greitt, hvussu mál og avrikskrøv hava sín uppruna í missiðni og visjónini, umframt hvussu málini eru knýtt at uppgávustigveldisskipanini (úrdráttunum).

Avrikssáttmálin skal fata um tey strategisku fokusøkini, sum stuðla uppundir framtíðar menningina. Tey strategisku fokusøkini skulu síggjast aftur í málunum og avrikskrøvunum fyri teir úrdráttir, ið eru týðningarmikil fyri stovnin.

Yvirlit yvir missið, visjón og strategisk fokusøkir

Missið:	[Orða missiðnina]
Visjón:	[Orða visjónina]
Strategiskt fokusøki 1	[Orða strategisk fokusøki]
Strategiskt fokusøki 2	[Orða strategisk fokusøki]
Strategiskt fokusøki n	[Orða strategisk fokusøki]

Fyri at fáa eitt heildaryvirlit yvir stovnsins úrdráttir og tey mál, ið eru sett samsvarandi úrdráttunum, verður talvan niðanfyri gjørd.

Yvirlit yvir úrdráttir, strategisk fokusøkir og mál

	Strategiskt fokusøki 1	Strategiskt fokusøki 2	Strategiskt fokusøki n
Úrdráttur 1	[Set mál]	[Set mál]	[Set mál]
Úrdráttur 2	[Set mál]	[Set mál]	[Set mál]
Úrdráttur n	[Set mál]	[Set mál]	[Set mál]

2. Mál og avrikskrøv

Niðanfryri eru sett mál og avrikskrøv fryri úrdráttirnar hjá [stovnur].

Úrdráttur [nr.]: [Set yvirskrift]

Mál [nr.]: [Set yvirskrift]
[Málið lýst í stuttum]

Fryri hvønn úrdrátt verða sett mál og avrikskrøv. Sum minsta mark verður sett eitt mál fryri hvønn úrdrátt. Í innganginum kann málið verða lýst í stuttum.

Fryri hvørt mál verður gjørd ein talva, har avrikskrøvini fryri málið verða sett. Tað kunnu vera fleiri avrikskrøv fryri hvønn flokkin, t.e. ávirkan, virkseml, framleidni og dygd.

Avrikskrøv fryri mál [nr.]

Avrikskrav	Tíðarfreist
Ávirkan [Frágreiðing um avrikskrav]	[Set tíðarfreist]
Virkseml [Frágreiðing um avrikskrav]	[Set tíðarfreist]
Framleidni [Frágreiðing um avrikskrav]	[Set tíðarfreist]
Dygd [Frágreiðing um avrikskrav]	[Set tíðarfreist]

Avrikskrøvini eru fryri at seta í verk málini, og sett verður, hvørji avrik stovnurin skal avrika fryri at rækka settum málum. Avrikskrøvini mugu verða orðað soleiðis, at tað ber til at meta um, um tey eru rokkin ella ikki. Metingin er annaðhvørt kvantitativ ella kvalitativ. Avrikskrøv kunnu verða orðað fryri øll fyra: Ávirkan, virkseml, framleidni og dygd. Tað er tó ikki krav, at avrikskrøv skulu verða orðað fryri øll fyra.

- Ávirkan kann t.d. vera kunnleiki um eitt átak, hvussu útbreiddir úrdráttirnar eru, effektiva fíggarstýring hjá tí almenna o.t.
- Virkseml kann vera hvat virkseml skal til fryri at rækka málinum t.d. hvussu nógv mál eru viðgjørd, hvussu nógv var verkætlanir eru framdar og ráðgevarakanning.
- Framleidni er tilfeingisnýtsla fryri hvørja eind, ið er framleidd, t.d. málsviðgerartíð ella hvussu nógv mál. Kann t.d. eisini vera krav um, at lækka útreiðslurnar til eina ávísa veiting ella virkseml.
- Dygd lýsir stigið á framleiðsluni. Tað kann t.d. vera svarfreistir, hvussu nógv klagumálini eru og brúkaranøgdseml.

3. Kostnaður

Býti á kostnaðinum á stovninum

	Rakstur	Løn	Útreiðslur til samans	Inntøkur (-fortekn)	Nettó-útreiðslur
Úrdráttur 1					
Úrdráttur 2					
Úrdráttur n					
Annað					
Útreiðslur til samans					
Játtan					
Úrslit					

Talvan vísir, hvussu stovnurin væntar, at rakstur og lønir verða, býtt á einstøku úrdráttirnar og inntøkur av teimum. Kostnaðar- og inntøkubýti eru ikki bindandi fyri stovnin, tí stovnurin hevur ræðisrættin at leggja til rættis virksemi sítt innanfyri fíggjarkarmin á fíggjarlógini. Harafturímóti vísir talvan, hvussu nógv avriksáttmálar fata um av fíggjarlógini.

4. Sáttmálaskeiðið og frágreiðingar

Sáttmálin kemur í gildi 1. januar [ár] og er galdandi í eitt ár.

Frágreiðingar verða gjørdar tvær ferðir árliga til stjórnarráðið. Ein frágreiðing verður gjørd fyri fyrra hálvárið og ein fyri alt árið (ársfrágreiðingin).

Í meetingini um [stovnur] røkkur sett mál og avrikskrøv, verður dentur lagdur á, at tey eru rokkin innan fyri fíggjarligu karmarnar og til ásettu tíðina.

Verða fortreytirnar munandi broyttar, eftir tað at hesin sáttmálin er undirskrivaður, kann samráðast um hann av nýggjum, ella hann verður tillagaður, eru partarnir samdir um tað.

[staður], tann [dagur, mánaður og ár]

Fyri [stjórnarráð]

Fyri [stovnur]

[aðalstjóri]

[stjóri]

Fylgiskjal 2: Formur til stjórasáttmála

1. Inngangur

Í hesum sáttmálanum eru sett [XX] mál fyri stjóran á [stovnur] fyri [ár]. Fyri hvørt mál eru sett avrikskrøv, ið verða vígað at rokna avrikslønina eftir.

Í talvuni niðanfyri eru sett tey mál, ið verða vígað í hesum sáttmála.

Fyri at geva eitt heildaryvirlit yvir tey mál, ið stjóri á stovni eftir ætlan skal rækka, verður í talvuni niðanfyri sett, hvørji mál verða vígað í stjórasáttmálanum.

Mál í stjórasáttmálanum

Uttanhýsis vend mál:
Mál 1:
Mál 2:
Mál 3:
Innanhýsis vend mál:
Mál 4:
Mál n:

2. Mál og avrikskrøv

Niðanfyri verða tey einstøku málini og avrikskrøvini viðgjørd:

Mál 1: [Yvirskrift til málið]
[Málið lýst í stuttum]

Fyri hvørt mál verður gjørd ein talva, sum vísir mál og avrikskrøvini. Í talvuni verður ásett, hvussu nógv hvørt avrikskrav verður vígað. Fyri hvørt mál verður vektin samanløgð ásett, sum er hvussu nógv avrikskrøvini samantalt vígað. Vektin verður sett sum prosent. Tilsamans skulu øll málini geva 100 prosent.

Mál 1: [Yvirskrift til málið]	Málið vígað: [%-parturin, sum málið vígar, samanborið við, hvussu nógv málini víga til samans]
[Lýs í stuttum avrikskrav 1]	[Vekt í %]
[Lýs í stuttum avrikskrav 2]	[Vekt í %]
[Lýs í stuttum avrikskrav n]	[Vekt í %]

Mál n: [Yvirskrift av málinum]
[Málið lýst í stuttum]

Mál n: [Yvirskrift til málið]	Vektin av málinum: [%-parturin, sum málið vigar, samanborið við, tað øll málini viga tilsamans]
[Lýs í stuttum avrikskrav 1]	[Vekt í %]
[Lýs í stuttum avrikskrav n]	[Vekt í %]

3. Meta um, um málini eru rokkin

At meta um, um málini í sáttmálanum eru rokkin, verður gjørt eftir einari heildarmeting av avrikum, ið rokkin eru eftir avtalaðu vektini, ið er sett í hesum sáttmála.

Fyri at geva eitt heildaryvirilit yvir, hvussu málini verða vigað, verður talvan niðanfyrir fylt út. Talvan gevur bæði stjóranum og stjórnarráðnum gott yvirilit yvir, hvussu tey ymsu málini verða vigað. Somuleiðis kann yvirilitið eisini tryggjað, at málini eru skilaliga vigað.

Viga málini

Mál	Vekt
Mál 1:	[Vekt í %]
Mál 2:	[Vekt í %]
Mál 3:	[Vekt í %]
Mál 4:	[Vekt í %]
Mál n:	[Vekt í %]
Tilsamans	100 %

Verður hildið, at málini eru rokkin 100%, verður avrikslønin roknað sum [XX]% av stjóralønini, lønarískoyti roknað uppí. Eru málini partvíst rokkin, verður avrikslønin lækkað samsvarandi. Avrikslønin verður útgoldin í einum.

Innan 30. apríl [ár] ger [stovnur] upp, hvussu væl málini eru rokkin.

4. Úr starvi og nýggjar samráðingar

Er stjórskipi í sáttmálaskeiðnum, kann verða samráðst av nýggjum um sáttmálan. Verður tað ikki gjørt, eru málini framvegis galdandi.

Fer stjórin úr starvi í sáttmálaskeiðnum, fær hann lutfalsligan part av avrikslønini, alt eftir tíðini, hann hevur verið í starvinum og hvussu nógv hann hevur rokkið. Avrikslønin verður goldin, tá ið sáttmálaskeiðið er runnið, og eftir tað at rokkin mál eru gjørd upp.

Eru munandi broytingar í fortreytunum, eftir tað at hesin sáttmálin er undirskrivaður, t.d. í teimum førum, at hildið verður, at tað verður munandi verri at rækka sett mál av viðurskiftum, ið stjórin ikki kann ávirka, kann verða

samráðst av nýggjum um sáttmálan, ella hann kann verða tillagaður. Treytin er, at partarnir eru samdir um tað.

[staður], tann [dagur, mánaður og ár]

Fyri [stjórnarráð]

Fyri [stovnur]

[aðalstjóri]

[stjóri]